

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:
3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.
Rokopisi
se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.
Naročnino prejema upravništvo
administracije in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "
V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "
V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.
Vredništvo je na Bregu hišna
šte. 190.
Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Notranji boji na Francozkem.

Velika je bila nesreča, ki je l. 1870 in 1871 zadela prekrasno deželo francosko in ki je zbudila splošno sočutje za blagi narod francoski. Hitro sicer so si pomagali Francozi iz tedanje nesreče, vendar vse kaže, da mera njihovega trpljenja v oni dobi še ni bila napolnjena. Srdito strankarstvo nesrečni deželi ne da priti do miru; prevrati in krvave notranje prekucije, najhujša nezgoda, ki zamore kako državo zadeti, trkajo na vrata in grozijo v medsobojnem boju vničiti poslednjo moč in odvažnost plemenitega naroda francoskega. Na eni strani stojé republikanci, na drugej različne monarhične stranke, ter se trgajo za vladno krmilo. Republikanci hočejo nekako posnemati pruski „kulturkampf“, ter se priklanjajo Bismarkovi želji, kateri je neki že pred 2 leti rekel: „Kadar bomo „kulturkampf“ sili pošljemo ga na Francosko“. Minister Jules Simon je podpiral katoliški cerkvi nasprotno stranko republikansko in 4. maja pritrdil narodni skupščini, ki je zahtevala zatiranje katoliškega gibanja, in je hotel celo kazensko postavo obrniti proti škofu pariškemu in škofu neverskemu, ki sta proti zahtevam liberalne narodne skupščine oporekala. Toda maršal predsednik Mac Mahon mu tega ni dovolil in konservativna večina senatova se je krepko uprla omenjenemu sklepu narodne skupščine in ministru Simonovemu. Odločiti se je imelo, ali naj višja oblast v državi vojsko napové prebivalcem katoliškim in naj bo francoska republika cerkvi katoliški sovražna ali ne. Mac Mahon je liberalcem odjenjeval, kar je le mogel; ko je pa videl, kam da njihovi nameni merijo, ustavil se jim je krepko in ministra Simona pripravil, da se je ministerstvu odpovedal.

Maršal predsednik sicer ni naravnost izrekel, da je ministerstvu dal slovo, ker je v družbi s stranko Gambettovo pričelo proticerkveno politiko, ampak ker pri razpravi o občinski in tiskovni postavi v narodni skupščini ni zadostno varovalo veljave vladine. Zato pa tudi ta dogodek nima tistega vpliva, kakor bi ga bil imel, če bi bil Mac Mahon povdarjal pravi vzrok ter svetu naznanil, da ne mara politike, ki se prilizuje radikalcem, cerkev katoliško pa zatira. Menda ga še vedno navdaja kriva misel, da človek zamore sebi na korist biti nekoliko puntarski, pa ob enem vendar le zatirati punt. Zato pa tudi novega ministerstva ni vzel iz odločno konservativne in katoliške stranke, ampak vojvoda Broglie, ki je sestavil novo ministerstvo, izbral si je za tovarše može, ki glede političnega prepričanja niso ne krop ne voda, ne levičniki ne odločni konservativci. Ker je večina narodne skupščine odločno liberalna in je še pred sostavo s 355 glasovi proti 154 izrekla, da bode zaupanje imela le do ministerstva, ki bode svobodno v svojih do-

ločbah, ter pripravljeno vladati po republikanskih načelih, bode treba ministerstvu jasnega prevdarka in odločne volje, če se bo hotelo tej skupščini nasproti vzdržati vsaj en teden. Res je narodna skupščina za 4 tedne odložena, ali ker se toliko časa, dokler je večina narodne skupščine odločno protivna novemu ministerstvu, ni družega nadejati, kakor hudih notranjih bojev, naposled ne bode ostalo družega, kakor razpustiti sedanjo narodno skupščino. Ako bi imelo novo ministerstvo veliko večino naroda za seboj, ako bi bili Francozi edini, potem bi ne bil ta prevrat nobena nesreča, če bi tudi pomenil zunajno vojsko z Nemci ali z Italijani; kajti nezgoda je vojska, nesreča je nesrečna vojska; pa to še vse nič ni proti notranji neslogi, proti medsobni, bratovski vojski. Dokler je kak narod sam v sebi edin, dokler je pripravljen iz ljubezni do domovine vse žrtvovati, tako dolgo je še vedno močen, nepremagljiv, če ga tudi zadene še tako huda nesreča. Ko je Hanibal vse rimske armade potolkel, ko je strahovito stal že pred Rimom, bili so Rimljani vsi ene misli, enega duha, pripravljeni do zadnjega moža boriti se s sovražnikom in ne odjenjati prej, ko bo domovina rešena in sovražnik pregnan. Ko je Varro zgubil vse svoje ljudi v bitvi pri Kanah, napravili so mu Rimljani došlemu v Rim slavnosten sprejem, ker si je upal, meriti se s Hanibalom. Rimljani niso bili nikdar tako poteptani, pa moralno tudi nikdar ne tako krepki, kakor tačas, in sama trdna volja Rimljanov, nikdar ne udati se, izkazala se je močnejšo, nego zmagovalna armada slavnega Hanibala, kakor je pokazal konečni izid. V nesrečah izkazali so se Rimljani zares velike in krepke, bili so v takih časih vsi edini in složni, izbrali so si diktatorja z neomejeno oblastjo, da je bila edinost še bolj natančna, ker jo je vladala tako rekoč ena sama glava, in tako je prišlo, da so premagali vse kralje in narode.

Gorje pa narodu, ki ne najde sloge v samem sebi, ki nad strankarskimi strastmi pozabi na splošni blagor, dvakrat gorje mu, ako celo v očigled sovražnika ne najde sloge v v sebi; on je že sojen!

Ko so Prusi v Pariz streljali, našli so se v mestu zavrženi samopridneži, ki so ne ganjeni po nesreči domovine planili na svoje lastne vojake, na svoje lastne brate, samo da so po krvavi zmagi uživali nekaj trenutkov sladkosti vladanja. Ali jim je bila domovina mačeha, tega ne bomo preiskovali, a konstatiramo, da je niso kot matere priznali, in dežela, kjer se take prikazni goditi morejo, ni daleč od pogube. Tudi sedaj Franciji zunajna vojska preti, Nemčija je na sumu, da bi rada prvo priložnost porabila, napasti sosedo vnovič, posebno sedaj, ko jej Rusija tega ne more braniti. Ali ni žalostno, da se Francozi še v takem času ne morejo zediniti in porazumeti?

Sloga je od Boga, kletstvo pa je nesloga. Po neslogi zgubili so Poljaki svojo domovino, svoje kraljestvo; nesloga je prouzročila padec mogočne Kartage; nesloga je kriva, da Slovani nič ne morejo, nič ne opravijo; in kaj je krivo naše nemoči, in naše propadlosti, če ne nesloga s tem, da je del naroda popustil svoje brate, in kot renegat — nemškutar tujim koristam služi; tisti pa, ki so domovini zvesti ostali, jej s tem rane sekajo, da se ločijo v „stare“, „mlade“ in „Kranjce“, in da, kar eden zida, drugi podira.

Francozi so s svojo neslogo že tako daleč prišli, da prav za prav že Bizmark v Parizu vlada. Da je prišla republikanska stranka na krmilo, je večidel njegovo delo, in on jo je tudi držal in branil, ker se mu je Francije pod republikansko vladno najmanj bati. Nič bolj nepriljudnega bi se ne moglo sovražnikom Francije, posebno Prusiji zgoditi, kakor to, če bi v Franciji vstal velik mož, ter celi narod v mislih zedinil, kakor prvi Napoleon. A Francija nema več takih mož, in da ne pride do sloge, za to bode že Bizmark skrbel. Politični prevrat v Franciji smatrajo nekteri kot znamenje vojske, ali z Italijo, ali pa z Nemčijo. Laški poslanec Cialdini, slišavši imena novih ministrov, je bojda vskliknil: „Tedad vojska z Italijo!“ Nam pa se dozdeva težko verjetno, da bi hotela Francija tako nespametna biti, ter brez resnega uzroka in po bridkih skušnjah leta 1870 vnovič prepustiti se vojnim furijam. Da se krepko in junaško brani, ako jo kdo napade, to jej bo v čast šteto, in je njena dolžnost; da bi pa sama lahko-mišljeno v nevarnost pripravila svoje s pridnim delom pridobljeno blagostanje, tega od nje nečemo pričakovati, ker bi morali v tem slučaju žalostni z glavó zmajati in reči: „Uboga Francija, zakaj iščeš novih nesreč!“ Velika sicer je bolest francoskega naroda nad zgubljenjo evropejsko hegemonijo, nad zgubljenima deželama, vendar je bolje zatajiti se in potrpeti, krepiti se in zbirati, kakor je Rusija storila po krimski vojski; sedaj pa Francija boje ni še toliko okrevala, da bi se mogla meriti z nemško silo; Francije nesloga nam je žalostna priča njene nemoči, in zato bi bila nova vojska zanjo najbrže le novo ponižanje, nov padec, nov korak do pogube najbolj plemenitega in najbolj civiliziranega naroda.

Iz deželnih zborov.

Govor slov. poslanca Hermana v štajarskem zboru
20. aprila 1877.
(Konec.)

Poročilo je prezrlo tudi glavni nagib, ki blagostanje deželno ali utrjuje, ali pa zadržuje, kakoršen ravno je, ali dober, ali slab. Mislim namreč naš napačni in životno moč ljudstva spodjedajoč upravni organizem z dvojno upravo, s šaro vradov in postav, s svojo za-

pravljalnostjo in ljubosumnostjo med avtonomnimi in neavtonomnimi, z eno besedo, s svojimi stroški, ki so v nasprotni primeri z njegovim uspehom, in kateremu se imamo zahvaliti, da imamo za krajne namene, kakor poročilo omenja, še enkrat toliko davkov.

Visoki deželni zbor je državi nujno priporočal premembo politične uprave, pa država ni nič storila, morda zato ne, ker se preveč peča z bogoslovjem. Poročilo je tudi v tem oziru nepopolno, ker čisto molči, da so se prezirale želje deželne.

Da slabljenje delokroga, veljave in zavesti deželnega zbora, ki je naravni gospod in varuh deželni in rojeni čuvaj ljudskih koristi, vničuje vse gospodarstveno življenje našega naroda, je jasno in po skušnji le preveč potrjeno, in nikdar dovolj na to ne morem opozorovati.

Ne dovolj, da država brez prenehanja spodsekava deželno samostanost, ter brez vednosti in deželnemu odboru za hrbtom po deželi gospoduje, ji še lastni deželni sinovi pri tej reči pomagajo in v zvezi z nekim časnikařtvom pesem o zapadlih pravicah pojejo in svojim sodržavljanom preslepovaje oči zavazujejo.

Mislím tiste, ki k vsem vsiljenim rečem in od države prestopanim pravicam in njeni kulturni borbi ploskajo; tiste, ki hočejo deželnemu zboru vzeti zadnjo mrvico njegove državnopravne veljave, ker so brez pooblaščenja izdali njegovo po vstavi mu pripoznano volilno pravico za državni zbor, dasi je deželni zbor še l. 1868 naravnost izrekel, da se tej pravici ne odpove, in dasi država nikdar in nikoli nima pravice enostransko odpraviti deželne postave; mislim tiste, ki hočejo deželni zbor ponižati še pod nekdanji od njih tako slabo sojeni „postulatni“ deželni zbor; tiste, ki so deželni zbor zapeljali, da je opustil vse, kar sem ravno omenil, in ki imajo siroščino deželno in nezmožnost deželnega zbora to siroščino odvrniti, na svoji vesti. Mislim tiste, ki so iz deželnega zbora štajarskega naredili glavni steber centralističnega sistema, čigar vrednost je g. poslanec Bärnfeind v prejšnjem zasedanju izvrstno zaznamoval liberalni centralistični državi zaklicaje: „Denar, pravost in mir si nam vzela, zdaj nimaš ti in nimamo mi nič, ne moreš ne ti, in ne moremo mi pomagati!“

Eno tolažbo pa imamo, namreč to, da imamo sotrpine, in v pojasnenje javnih pravnih zadev bi le enega izmed njih omenjal, in to tem bolj, ker vse telo trpi, če se tudi le en ud rani, in ker imamo v našem glavnem mestu javen list, ki ima dobremu imenu dežele na kvar grdo navado, sosedne dežele, s katerimi smo vsi ena celota, psovati in javno mnenje motiti.

Državi se je zljubilo deželi tirolski po ministerski odločbi poceptati deželno postavo, ki je branila versko edinost. Deželni zbor, ki se je zavedal odgovornosti svoje nasproti ljudstvu, je oporekal proti temu posilnemu činu ter se v svojem pojasnilu pritožil, da je bila dožela tirolska v zadnjih letih pri raznoterih prilikah silno žaljena v svojem javnem pravu, da se vidi svoje državnopravne veljave oropane, in da se je po celi deželi razširila zavest popolne pravne nevarnosti. Na koncu tega pojasnila pa stoji:

„Narod od nas pričakuje, da javno izrečemo, da so pravice njegove hudo razžaljene, in da javno izrazimo, kako je zaradi tega razburjeno. Da varujemo veljavo deželnega zbora, štejemo si v dolžnost, deželni zbor popustiti,

čigar vstavnega delovanja vlada ne spoštuje. Vladi bo po izvoljeni poti hodila, dokler ji bo dovoljeno.

V tej britki sili pa nismo zgubili zaupanja do našega cesarja. On je poklicani varuh prava, in upamo, da bo oporekanje, ki ga izročimo in britka pritožba naroda prodrli do kraljevega prestola, in da bode od onod svobodnemu narodu došla pomoč in podpora.“

Tako je govoril deželni zbor; pa kaj se zgodi? Izrekla se je očitna graja zaradi „dolžnosti nasprotnega vedenja“, pa ne ministru, ki je posilstvo učinil, ampak deželnemu zboru, ki je proti temu oporekal.

Povrnem se k poročilu. Kaj končno zahteva? Ljudstvo, katero prepušča osodi, zavrača na državo, ktera ravno ga je — ne bom rekel premišljeno — pripravila v siromaščino in omenja le čedalje večega deželnega primanjkljaja, za čigar poravnanje pa ne priporoča nič drugega in nič slaberega, kakor da naj se delajo nekaki novi dolgevi in otrese kopa deželnih zadev kot „deželi nepristujočih“ ter izroči državi, dasi bi moralo vediti, kako da so na Dunaju od nekdaj brez ljubezni, brez previdnosti, brez zvestobe, zlasti le na korist in po nazorih glavnega mesta oskrbovali dežele, in da naša dežela, odkar jo centralistično vladajo, nikdar ni cvetela, ampak le životarila.

Finančni odsek je, kakor trdi, siromaštvo natančno prerečeval, pa ni ničesa spravil na dan in se zadovoljuje s tem, da jo je mahnil za poročilom deželnega odbora. Kaj bo to in pa sestava novih razkazkov deželi pomagalo, ne umem.

Morda se bodo zopet, kakor v prejšnjem zasedanju, spodtikali nad tem, da tukaj v deželnem zboru branimo pravice deželne in nam rekli, da naj se obrnemo do višjih krogov. Pa ne poznam višjega kroga, kakor je deželni zbor, in ne vem, kako da bi državni zbor bil višji krog. Morda bodo zopet nas zaznamovali za škodljivce, sebe pa za varuhe državnine. Temu nasproti moram odgovoriti, da mi vsaj nismo nevarnejši sovražniki države kakor tisti, ki jo hočejo rešiti po sistemu, ki v postavodajalstvo kakor tudi v upravitvu otumpuje pravno čutilo in spoštovanje do prava.

Trebalo bi bilo predlagati adresó. Tak predlog pa je vaša reč, vi imate večino, to pa veste, da z močjo se vjema tudi odgovornost. Adreso skleniti ali ne skleniti je vaše zasluženje in oziroma vaše zadolženje; blaga za njo vam prav radi ponudimo.

Prosíte vladarja, da naj naših deželnih zadev, kakor je prav in spodobno, ne odločujejo na Dunaji in po nekem tujem zboru, ampak v deželi po deželnem zboru, in da naj naše dežele ne oskrbujejo dunajski ministri, ampak odgovoren deželni minister, da v deželnem zboru ne bomo imeli le zastopnika vladnega, ampak vlado samo, ki deželni zbor vodi, da dobimo modre postave in modro deželno oskrbovanje, vse drugo se bo dalo.

Če poznate drug pripomoček, da bi deželo našo rešili iz njene npravne in gmótné siromaščine, ste dolžni ga naznaniti, prav radi smo pripravljeni ga sprejeti.

Svetovalo se nam je, da naj sebi na korist pri prihodnjih volitvah s svojim programom preočitno ne stopimo na dan. Pa več vzroka to storiti imajo uni, katerih vest je tako čista da se bojzljivo izogibajo vsakej razpravi svo-

jega programa, in se zavarujejo za gospodarstvenimi vprašanji.

Večina naroda naše dežele, katero mi zastopamo in ktera se je nehoté že od nekdaj centralizma ogibala, bo gotovo tudi v prihodnje spoštovala naš program, in upam, da bode tudi pri manjšini, katero vi zastopate, prodrlo spoznanje, da s centralistično vstavo slabo shajajo — nočem reči, da so bili ogoljufani.

Če svojo politiko snujete opiraje se na to vstavo, vam povem, da resnice nimate na svoji strani, da ne delate v korist in po želji dežele naše.

Ali smo nespravljivi? Ne! Nespravljivi le proti sistemu, ne pa proti osebam, ki so grešile in zašle, kakor smo tudi mi grešili in zašli ter si še le pozno pomagali k boljšemu spoznanju.

Kaj nas je motilo? Sistem! Kaj nas razdvojuje? Sistem! Bi tedaj ne bilo prav, da skupno odpravimo steno in složno delamo za blagor domovine svoje? Ali morda dvomite nad pravico in zmožnostjo dežele naše, da bi se sama oskrbovala?

Poročilo brez filozofije in državnopravne razumnosti nas ne more rešiti, ampak le hitra in popolna prememba sistema. Če pa hočeta ostati pri svojem sistemu, padca njegovega ne boste zabranili.

Duševna in npravna ničlost in splošno sovraštvo ga nepremagljivo vleče k tlam. (Dobro na desni.)

Z bojišča.

Podonavska 11. armada je med Brajlo in Mačinom srečno prišla čez Donavo, katero je bil Skobelevov oddelek že nekaj dni prej prekoratil. Omenjena armada bode iz Dobruđe podpirala drugo armado rusko, ki bode še te dni poskušala na večih krajih priti čez Donavo. 2000 Rusov je prišlo v Kraljevo; med Turn Severinom in Kalafatom dobili so prebivalci od vlade povelje umakniti se iz vseh krajev. Govori se, da car 25. t. m. dojde v Plojești, kjer biva glavni stan ruski. Čez Oltenico se je podrl železniški most in je 10 vozov za blago padlo v vodo. Pri Pitești pa sta dva vlaka treščila skupaj. 7 vozov se je razbilo in več vojakov bilo je mrtvih in ranjenih. Neki višji častnik je za ranami umrl. Ker Rusiji primanjkuje parovoznikov (maschinenführer), obrnila se je do Nemčije, ki je svojim parovoznikom dovolila, da stopijo v rusko službo. Razun navadne plače dobi vsak 3 rublje priklade na dan, tudi mu bo čas službovanja na Ruskem všteti za pokojnino in vsakdo sme zopet prestopiti v prejšnjo službo nazaj, kadar mu je drago. To priča, kako velika prijaznost vlada med Rusijo in Nemčijo.

Rumunska vlada je 20. t. m. proglasila neodvisnost dežele rumunske in Turkom vojsko napovedala; vojna rumunska, ki je zbrana v mali Valahiji pa ne bode napadla Turkov, ampak se pred njimi le branila. Vnanji minister je agentom svojim pri vnanjih državah poslal pismo, v katerem se pritožuje, da so Turki 16. t. m. pri Gura-Jalomici napali rumunsko stražo in nekega težko ranjenega vojaka na povelje oficirjevo najprej ustrelili, potem pa, ker je še dihal, prebodli z bajoneti. Tudi rusko stražo pri Gicetu so Turki na grozen način poklali.

Srbska oborožuje svojo vojno; Drašević postal je načelnik generalnega štaba, Ranko Alimpić pa poveljnik drinske armade.

Iz Azije se naznanja, da so Turki Rusom vzeli pomorsko trdnjavo Suhumkale ter jo

požgali in razdejali in da skušajo Čerkese nahujskati proti Rusom. Iz Carigrada je neki tje odšlo 10.000 ljudi s 5 baterijami in 50.000 puškami, ktere hočejo razdeliti med čerkese vstajnike. Fazli paša je poveljnik te vojne; šeih-ul-izlam je proglasil sveto vojsko proti Rusiji, sultan pa je objavil oklic do vojne azijske, kateri izročuje posel, da naj soverne Čerkese osvobodijo gospodstva ruskega. Veliko večje važnosti pa je poročilo, ki naznanja, da so Rusi pod Laris-Melikovem osvojili mesto Ardahan z 82 topovi in mnogimi vojnimi zalogami. Zgubili so pri tej priliki 235 mož in 5 častnikov.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 23. maja.

Madjari, ki v ošabnosti svoji zahtevajo, da bi se brez njihovega dovoljenja ne le noben avstrijski, ampak tudi noben ruski vojak ne smel ganiti, so bili silni krik zagnali, da je vojska ruska šla čez Aluto ter se razstavila tudi po mali Valahiji. Vradna „Presse“ tem listom nasproti naznanja, da niti Avstrija ni zahtevala, niti Rusiji obetala, da vojna ruska ne bode šla čez reko Aluto. Samo glede Srbije izrekla je Avstrija nekatere uvažene ali opravičene želje. Tudi pri ministerskem svetu, ki se je v soboto vršil na Dunaju, zahteve Madjarov neki niso obveljale in prijateljstva med Avstrijo in Rusijo ne omajale, in Avstrija bode Bosno zasedla, kadar pride priličen čas.

Državni zbor je sprejel oderuško postavbo za Gališko, potem pa je zborovanje odložil do 29. t. m.

Vnanje države.

V **Carigradu** so se poslanci vnanjih vlad razun ruskega zopet sošli. Angleški si neki jako prizadeva potolažiti Grke, da bi s Turki ne pričeli vojske.

Francoski ministri so: Broglie, predsednik, Fourtou notranjih zadev, Brunet učni, Caillaux denarni, de Meaux kupčijski in Paris minister javnih stavb. Izmed prejšnjih ostala sta vnanji in vojni minister Decazes in Berthaut. Narodna skupščina se je za mesec razšla.

Izvirni dopisi.

Iz Gorice, 20. maja. (V pojasnenje.) Dasi ste že v št. 46 „Sl.“ povedali, da to, kar se je pisalo o najdenih mrtvaških kosteh v Fajfarjovi hiši, ni resnično, zdi se mi vendar potrebno reč svetu pojasniti, kakoršna je, in ktera mi je čisto znana, ker sem jo sam videl. V hiši poleg Fajfarjeve gostilne, — ne pa v gostilni — ktera je pa zdaj tudi Fajfarjeva, kopali so v kleti, iz ktere so naredili magazin, tla, in vozili zemljo iz nje. Klet ni imela ne podnic, ne družega tlaka, — ampak njena tla bila so le navadna zemlja. Pri tem kopanju našli so kaki meter v globočini nekoliko popolnoma strobnelih kosti, iz katerih se je dalo sklepati, da morajo biti tudi več kot 100 let že v zemlji. Ni bilo mrličev, ni bilo čevljev, kakor je gosp. dopisnik poročal. Da bi se bil gospodar nad tem jezil, tudi ni istina, ker gospodarja tisti dan še doma ni bilo. — Da so se našle kosti, je popolnoma naravno, ker je iz zapisnikov na magistratu razvidno in dokazano, da je bilo pred 200 leti na onem mestu pokopališče. Lansko leto so tudi v neki drugi sosedni hiši poleg Fajfarja, kopali neko klet, ter v zemlji dobili veliko mrtvaških strohinskih kosti, iz katerih je bilo že takrat raz-

vidno, da je moralo biti nekaj tam pokopališče. Toliko tedaj je resničnega. Obžalovanje vredno je, da gosp. dopisnik svetu naznanuje reči, o katerih resnic ni dobro podučen, ter jih javnosti da, kakor jih je kje pobral. (S tem pojasnenjem, upamo, da bode g. Fajfarju vstrebno in reč poravnana, ker g. dopisnik nikakor ni imel namena, z omenjenim poročilom g. Fajfarja natolcevat, ali mu pa kaj škodovati. Vred.)

Iz Istre 16. maja. (O sedanjih vojski.) Vvodni članek Slovenčev v št. 52 je tukaj prav razveselil, ker z žalostnim srcem vidimo, kako se nekteri katoliški listi obračajo proti Rusom, se zna, z dodatkom, da tudi s Turki ne simpatizirajo. Ali mislim, da kedar se vname ljuti boj, kedar človeška kri v potocih teče, ne more brez sočutja gledati, kdor nima ledenega srca; tukaj kakor mnogokje velja: kdor ni z menoj, je proti meni. Ruska vojska napovedana od miroljubnega Aleksandra je čin požrtvovalnosti, čin bratoljublja, čin namenjen osvobojenju sobratov narodov, čin, ki ima v srečnem slučaju sv. križ osvoboditi od mora — polmeseca. Jutranja zarja ima v jutranji deželi, iz ktere je izšlo solnce omike, krščanstva in svobode — ali že stoletja zamrknilo pod polmesecem, zopet posvetiti pa ogrevati in k novemu življenju prebujati narode, trpeče pod krutim Turčinom. Primerjati se ne dá zdanja ruska vojska nekdanjim križarskim vojskam, reče neki kat. list v Gorici; dá, res velik razloček je med križarsko vojsko in sedanjo rusko. Križarske vojske bile so v svoji ideji tako vzvišene, da so njihov pomen le prav redki pravo razumeli; premnogi vdeleženci pa v svojem materijalističnem mišljenju vzvišene ideje niso spoznali; primešali so svoje sebične namene, ki so rodili nevošljivost in neslogo med kristjanskimi vladami, — glavne stebre, na katerih še sedaj polmesec stoji. Zdihovati po križarskih vojskah pač zdaj ni vreden čas, vsak previdi, ko imajo katoličani doma z neverstvom dosti ljutega boja, zdaj ko celo v deželi Ljudevita svetega minister očitno izreče, da so ga nemilo zadele besede, s kterimi je škof (Neverski) branil pravice papežev, zdaj ko sam vrhovni vojskovodja biva v tamnici, čuvan od zagriženih mu sovražnikov.

Z brezverskimi načeli je Evropa toliko oslepljena, da v bliskeči križ še pogledati ne more, a kam-li se vojskovati za njega in ga še več razsvetliti! Previdnost božja pokazala je toraj stransko pot, ktera pa s srečnim vspehom pelje do zaželenega cilja, pokazala je človekoljublje; idejo, za ktero se sedanji naobraženci toliko navdušujejo, ktero prepevajo v pesmih, razglasujejo v narodnih zborih. Zaječal je narod, tlačen od divjega Azijata in človekoljubi Evropski počeli so razlivati črnilo po papirju, mesto hladivnega balzama v rano; od prelite krvi in prestanih bolečin pojemal je že narod in človekoljubi „par excellence“ počeli so skrbeti za svoje koristi, trpina Slovana hladnokrvno prepustivši turškim obljubam! Le severni mogočnjak se ne zadovolji z lepimi frazami ter hoče viditi dela spravedljivosti, in ker jih ne vidi, zgrabi za meč, da brani in, ako če Bog, osvoboditi brata človeka. Zakaj te naloge ni prevzela ktera katoliška oblast!? Čudni so ti ljudje. V pariški pogodbi zagotovili so Osmanliju celokupnost njegovih dežel, menda pa vsaj s tajno pogojo, če bo človek in po človeško vladal. Turčin je divje kruto zatiral podložne mu narode, in s tem razdril več kot pariško pogodbo, razdril je naravno postavbo, pa vendarle kramarski Albion (Anglež) veli, da je car prelomil pa-

riško pogodbo, ker hoče Turka malo za ušesa prijeti, Turku pa za njegove krutosti nič ne reče! Menim, da moramo katoličani isto kakor Slovani z zaupljivostjo gledati na Ruso v boju s Turkom in sebičnim Angležem, ker je pravoslavni križ zmiraj bolj podoben katoliškemu križu, kakor polmesec. Pota božje previdnosti so nam nepoznana; ali mu mar isti Vsemogočni, ki mu je v roko stisnil meč za osvobodjenje brata jetnika, ne more razsvetliti uma in nagniti volje, da, ker je že en ruski car želel postati katoličan, tudi sedanji premagavši Turke, premaga tudi sebe, odloži lesk vrhovne cerkvene oblasti, se sprijazni s tiaro in na razvalinah Jeruzalemskih, posutih s čepinami razdrobljenega polmeseca, kakor nekdanj carinja sv. Jelena, postavi križ, znamje miru in ljubezni!?

Ali eno nas pa vendar skrbi. Liberalni italijanski listi simpatizirajo z Rusom in med prostim istrskim ljudstvom raztresena je govorica, da zavoljo rusko-turške vojske pride Istra pod Emanuela. Od kod ta govorica? Naravnost njenega izvira ne moremo pokazati, ali sodi se lahko, da je prišla iz nedogotovljene Italije, morebiti od preglasnih politikarjev, ki srčno želé, da bi Avstrija ponovila svojo politiko od l. 1853, v kterem slučaju bi Italijani kot zavezniki Ruski prestopili Avstrijske meje, in odtrgali, kar bi se odtrgati dalo. No, upajmo, da zdaj Albrehtova stranka premaga magjaronске sanjarije, da Avstrija, ako že pri skupnem polomu nevtralna ostati ne more, složno z Rusko pomaga polmeščevemu umrknjenju; potem ni nevarnosti, da bi Avstrijo spodaj trgal Poštenovič kralj, zgoraj pa bril Trilasec, pridobiti si more nove pokrajine, povekšajoče njeno moč in veljavo. (Prisrčna hvala in prosimo večkrat kaj. Vred.)

Domače novice.

V Ljubljani 24. maja.

(Volilci pozor!) Z Dunaja došel nam je 23. t. m. opoldne sledeči telegram: „Wiener Zeitung“ objavlja razpust deželnega zbora kranjskega. Kaj neki to pomeni?

Ker je naš zbor letos imel zadnje zasedanje in meseca decembra poteče 6 letna doba njegova, ne vemo, kaj da bi bil pravi vzrok njegovemu razpustu? Morda protinarodna stranka upa laglje zmagati, če se nenadoma razpišejo volitve in narodni stranki ne dovoli, da bi se za volitve primerno pripravila? Zato pa že sedaj rodoljubom in prijateljem svojim po deželi zakličemo: „Možje, urno na delo, da nas volitve ne najdejo nepripravljenih, in pokažimo protivnikom svojim, da tudi brez dolgih in silnih priprav zamoremo zmagati! Nove volitve se imajo nemudoma vršiti.

(Seje mestnega odbora 18. t. m.) vdeležilo se je z županom 22 odbornikov: Župan naznani, da so cesar njegovo izvolitev za župana ljubljanskega potrdili in da se bode slovesna prisega njegova vršila v sredo 23. t. m. Prestopivši na dnevni red se hčeri umrlega magistratnega tajnika Vidica tudi za letos še dovoli dosedanja podpora 40 gld. — Zblaznelemu mestnemu policaju Jožefu Sternišu se dovoli 350 gld. letne pokojnine. — Franc Jožefova ustanova se po predlogu g. Horaka podeli realcu III. razreda Schafferju. — Za šolo rokodelskih učencev se dovoli dosedanja podpora 200 gld., drugih 200 gld. daje kupčijska zbornica, 260 gld. pa deželni odbor. — Gg. Kancu in Majerju se povrne vžitinski davek, ki sta ga plačala od špirta, kterega sta porabila za pripravo jesiha, in sicer prvemu 600, drugemu pa 300 gld. — Zarad sena, ki ga je za voja-

štvo nakupil župan, ne da bi bil to reč prej naznačil mestnim odbornikom, vname se živahne razprava, ktere se vdeležijo Regali, Schrey, Lasnik, Doberlet, Ahačič, Petričič Dreo, Schaffer in Klun. Narodni odborniki povdarjajo, da sila ni bila tako velika, da bi župan ne bil mogel sklicati mestnega odbora, ker ga je prej večkrat nenadoma sklical še zarad bolj malenkostnih reči; večina pa zlasti povdarja, da bi bilo seno veliko dražji, če bi se bilo vedelo, da ga mesto mora kupiti in pripravljeno imeti, če bi se začela vojska naša zbirati. Pri glasovanju je večina potrdila ravnanje županovo. — Hiša št. 2 v Trnovem, za katero neki kupec ponuja 2300 in neki drugi 2400 glđ., se bode na javni dražbi prodala, in 2000 glđ. kupne cene se bode obrnilo za to, da se vrneti hranilnici na račun tistih denarjev, ki jih mesto hranilnici dolžuje. — Za Kurjovas se sklenejo omisliti tudi nove hišne številke, ki jih bo g. Nolli izdelal po 20 kr. Pritožba nekega posestnika, ki je proti stavenemu redu napravil streho na svojem keg-ljišči in od magistrata dobil povelje jo prenarediti, se zavrže.

Za tem sledi več interpelacij. G. Regali vpraša: 1. zakaj se mestna dela ne oddajajo po javni ponudbi, ampak izročujejo vedno le istim ljudem? Župan obljubi na to odgovoriti prihodnjič. 2. Zakaj se ne razpiše zidanje kanala na šentpeterskem predmestji, pa v Krakovem in Trnovem? Župan odgovori, da se je delo na šentpeterskem predmestji zavleklo, ker se je priporočil za tlak novemu kanalu namesto opeke ali kamenja cement, ki je bolji in ceneje. Ko strokovnjaki reč ogledajo, se bode delo pričelo. Načrti kanalov v Krakovem in Trnovem pa še niso dovršeni. 3. Zakaj se brez vednosti mestnega odbora sekajo jagnjeta po močvirju? Župan odgovori, da to je reč mestnega ekonomu, kteremu je že zdavnej bilo dovoljeno posekati in po javni dražbi prodati dorastla drevesa, ki cesti zarad visočine škodujejo in se v njih goji mnogo mrčesa. To se je tudi zdaj zgodilo.

G. Goršič vpraša, zakaj se ne počisti krakovski nasip? Župan odgovarja, da se je polovica že počistila, polovica se pa bo tedaj, ko se bo zidal novi most čez Gradašco. — V tajni seji se potem reši več denarnih zadev.

(Občni zbor „dramatičnega društva“) bil je pretekli petek 18. t. m. precēj živahen. Predsednik gospod Murnik ga je pričel z nagovorom do nazočih, v kterem je omenil tudi truda in delavnosti odbora v preteklem letu.

Tajnik gospod J. Krsnik je prebral svoje poročilo o predstavljenih igrar in rekel, da imajo društvene knjige za letos s tremi večimi igrami kmalu priti na svetlo. Tudi on povdarja skrb odborovo zlasti za slovensko gledališče.

Pri razgovoru se oglasi prvi gospod Alčšovec. On hoče marsikaj opomniti o društvenem delovanju na književnem polji in gledališkem odru. Iz dežele mu prihajajo pritožbe, da „dramatično društvo s svojimi knjigami ne vstreza vsem udom. Čemu le dolge igre? Čitalnice po deželi in mestih želé si kratkih iger, da jih morejo igrati na majhnih svojih odrih in s pičlim številom svojih igralcev. Take igre bi imele biti bolj domače, priprostemu ljudstvu razumljive in zabavne. Društvo ima po vseh slovenskih deželah ude, toraj se mora tudi ozirati ná-nje. Tiskajo naj se tudi večje igre, ali le ne preveč na enkrat. „Dramatičnega društva“ knjige niso toliko namenjene za branje, kolikor za odre; to je bila misel ustanoviteljev. Literatura slovenska se ne množi

po prevodih, kakoršnih je večidel nahajati v „dramatičnih“ knjigah, ampak le po izvirnikih. Če društvu ne dohaja dosti izvirnih iger, naj pozivlja, kakor je to „Matica“ storila, slovenske pisatelje na delo. — Druga reč je dete dramatičnega društva: slovensko gledališče. Gospod tajnik je to tako lepo naslikal, da bi človeku kar srce poskakovalo, če bi bilo res tako. Ali temu oporekajo prazne hiše v pretekli igralni dobi. Kje je vzrok tej žalostni prikazni? Nekaj v igrar, nekaj v igralcih. Ko je bil on (govornik) odbornik dramatičnega društva in to je bilo takrat, ko se je začelo na javnem odru igrati — je igralni odsek, v kterem je bil, vsako igro sam prebral in prerešetal. Naloga je bila težavna, ker je bilo treba igralce in igralke skoro klečé prositi, da so prevzeli naloge. A gledališče je bilo vselej polno, čeravno se takrat gotovo ni tako dobro igralo, kakor pozneje. Kaj je bil temu vzrok? Nekaj nova reč, največ pa igre, ki so bile narodu po volji. Zakaj je zdaj gledališče prazno? Zato, ker slovensko dramatično Vilo oblačijo z vsako drugo robo, le z domačo ne. Pa če že doma nimate sposobne robe, ne naročujte si je iz Berolina, Pariza, Dunaja, — naročujte si jo rajše iz Zagreba, Prage, Moskve. Ta bolj po domače diši. Res, da naši prestavljavci pobirajo klasje le po nemškem polji, ker večidel drugih jezikov ne umejo tako, kakor nemškega. Ali če si v tem obziru že ne morete pomagati, naj se izbero izmed nemških ali s francoskega ponemčenih vsaj dobre igre, ne pa takih, ki gredo enkrat čez oder, potem pa obleže v društveni knjižnici za zmiraj. Pri takih škoda za denar, škoda za ves trud. Prednost — se ve da — naj imajo domače igre, če so dobre. Saj jih imamo obilo, posebno starejih, ki pa so občinstvu vedno všeč. Naše gledališče je za narod, zato dobiva tudi od deželnega odbora podporo. Naj se tedaj tudi narodu igra, ne pa samo pičli množici „inteligentnežev“, potem bo denarni stan društva boljši. Tako imenovana inteligencija naša zahaja že iz stare navade rajši v nemško gledališče; na to se ni treba preveč ozirati, blagajnico polni narod, in ta ne sedi le na galeriji, ampak po vseh prostorih. Saj kažejo žalostno prazne hiše, kak uspeh imajo igre za „inteligentno“ občinstvo. (Konec sledi.)

(† G. Mihael Pregel), oskrbnik križanske komende je v soboto v 86. letu svoje starosti umrl.

(Veliko tujcev) privrelo je bilo 20. t. m. s posebnim vlakom v Ljubljano; med njimi bilo je tudi mnogo Čehov in Hrvatov. Kar je bilo Nemcev, razveselovali so se v nedeljo večer pri godbi na kazinskem vrtu, Hrvatje so se bili sošli v Tavčerjevi gostilni, vrli Čehi pa v čitalnici, kjer so jih nazoči narodnjaki prav ljubeznjivo sprejeli in se z njimi zabavali do 10. ure ter takorekoč obhajali pobratimstvo naroda českega in slovenskega. Napivalo se je na zdravje Riegerjevo in Bleiweisovo, ki je tudi prišel pozdravit česke goste, ko je zvedel, da so v čitalnici, na vzajemnost slovan-sko, na vrli narod česki, ki je vsim drugim vzor značajnosti in neprestrašenosti, na česke duhovnike, ki zvesto čujejo, da zgrabljivi volkovi ne raztrgajo ali ne razpoče narodne čede, na slavnega Pija IX. in na romarje, ki k petdesetletnici škofovanja njegovega potujejo v Rim, na cesarja avstrijskega, na hrabre vojnike, ki se bojujejo za oslobodenje južnih Slovanov itd. Upamo, da so se naši vrli bratje dobro zabavali, in da so sploh iz Ljubljane, ktera jim je tudi po legi svoji jako dopadla, blag spomin vzeli seboj.

(120 državnih poslancev) se je včeraj ob 1/2 5. uri popoldne s posebnim vlakom peljalo v Trst, kamor jih je mestni zbor tržaški povabil, da si ogledajo tamošnjo luko. Na kolodvoru jih je imel pozdraviti deželni predsednik Widmann, mestni župan z nemčurskimi mestnimi svetovalci pa tukajšnje konstitucionalno društvo, kar pa niso storili, ker se je vlak le 3 minute mudil tukaj. Narodni mestni odborniki bi se tega pozdrava ne bili vdeležili, ker Slovenci nimamo vzroka tem popotnikom se uklanjati. Iz Trsta se neki popeljejo tudi v Polo, v štirih dneh pa se zopet vrnejo na Dunaj.

(Prisega mestnega župana) vršila se je včeraj ob 11. uri v mestni dvorani vpričo deželnega predsednika in mestnih odbornikov.

(Postojnsko jamo) je binkoštni ponedeljek obiskalo 5000 do 6000 ljudi. Ljubljanski posebni vlak pripeljal je 1200, tržaški 700, kormonski 450, reški 250 gostov itd. Med vožnjo bilo je več ljudi okradenih.

(Café Landerl) imenuje se lepa kavarna, ktero je odprl g. Landerl blizo kolodvora v kolodvorskih ulicah, (nekdanji blatni vasi) in ktero so si mnogi mlajši narodnjaki zbrali za zbirališče. Poleg mnogih nemških listov nahajajo se tam tudi časniki slovanski. Postrežba je ročna, kakor malo kje drugje.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji: Župniki so postali čč. gg.: Loren Urbanija v Mirni, Peter Mohar v Dragatušu, Karl Lapajne v Zlatem polju, kjer je dosedaj bil za administratorja. Fari Ambrus in Leskovic v loški dekaniji ste razpisani 1. maja. Č. g. Val. Lah šel je za kaplana v Dol.

— Kanonično obiskovanje se bode vršilo: 18. junija v Čraemvrhu pri Polhovemgradu in Lučinah; 19. v Št. Joštu in na Vrh; 20. v Rovtah in Zavracu; 21. na Vojskem; 22. v Idriji; 23. v Spodnji Idriji in Ledinah; 24. v Žireh; 25. v Črnem vrhu pri Idriji in Godoviču; 26. junija v Hotederšici.

— Pius IX. Kakor so popisovali verni katoličani življenje in dejanje sedanjega velikega papeža Pija IX. o njegovi mašnikovki (pr. Zlatomašnik sveti Oče Pij IX. Črtice o Njegovem življenju, delovanju in značaju l. 1869 s podobo in himno Pijevo itd.), tako opisujejo ga tudi sedaj o njegovi škofovski 50letnici. Po nemški (St. Josefs-Bote) je prišla v česki besedi knjižica „Pius IX.“ (Životopisny náčrtek.) Na památku 50letého biskupského jubileum sv. Otce 1877 — na svetlo, in se dobiva s podobico v Brně (Petrov 4.) nakladem Školy B. S. P. vydavatel Pl. J. Mathon po 10 soldov. Posebej se dobivajo ondi (Brünn, Petersberg 4.) fotografske podobe Pija IX. manjše po 3 sld., 100 skupej po 2 gl. 50 sld.; večje in lepše po 12 sold., 100 skupej po 10 gl. Tako tudi v nemškem jeziku „St. Petrus im Kerker“ 100 zv. po 50 sold.; der Peters-Pfennig à 5 sold. — Pri tej priliki bodi priporočena razun omenjene slovenske (Zlatomašnik Pij IX.) tudi „Papeževa nezmotljivost kratko pojasnjena vernim Slovencem v poduk“ l. 1870 na svetlo dala katoliška družba za Kranjsko. —

— † Č. g. J. Jakope, župnik v Gomici, ki je veliko let pastiroval visoko nad Arvežem v Kapli, je v 70. letu svoje starosti umrl. R. I. P.

— Pet štipendij po 100 glđ. je razpisanih na živinozdravniški in podkovijski šoli v Gradcu do konca junija.

— Obešenega človeka, kakor poroča „Sl. Gosp.“, našli so v Widenavskem logu pri Mariboru. Pravijo, da je obešenec Janez Pahle, morivec deklet v Oplotnici.

— Prve črešnje, piše se nam z Goriškega, tako zvane Renčanke smo poslali dne 11. maja iz goriške postaje v Prago, toraj so Pražani letos prvi naše črešnje zobali. Ker je vreme nekej dni sem jako toplo, je privabilo v Goriško dolino ob Vipavi polno ptujcev, večinoma Nemcev, koji iste za drag denar kupujejo in odpošiljajo na razne kraje po Germanskem, na Česko, Ogersko itd. Prve odposlane Renčanke bile so, kakor navadno vsako leto, zares drage; stale so funt stare peze blizo do forinta, potem padale so na kupu vsaki dan za 10 soldov in danes dne 17. maja imajo še vedno ceno od 18 do 25 soldov.

Poslanica.

Zarad dopisa „delničarja“ v Slovenca št. 43 tek. leta smo se dolgo pomišljevali, bi li kaj odgovarjali ali ne; ker težko je na zbadljivo prašanje nezbadljivo odgovarjati. Ker pa je soditi, da je dopis le neskušnost narekovala, bomo kolikor moč zarad drugih delničarjev sploh mirno odgovarjali.

1. Dopisnik se boji „mrza, ki bode pokončal vse, kar so vbogi delničarji iztišali“. Take slane se tudi likv. odbor boji. Zakaj? povemo pozneje. Dalje „boji se, da je krvavi denar družega doplačila na akcije le klaja za upravo likv. odbora“. — Gosp. dopisniku nasvetujemo, naj druge krate bolj pomisli, preden bo svoje dozdnevno obdolževanje očitnosti izročil. Naj bi nevednost in neskušnost iz vseh vrstic se ne kazala, bi ne zaslužil družega, kot tožbo zarad razžaljenja in neopravičenega obdolževanja. Kdo izmed udov likv. odbora pa je klaje vašega krvavega denarja tako potreben, da bi brez nje ne mogel živeti? In naj bi bil tudi potreben, bi dopisovalec mogel še dokazati, da je ta ali drugi res tako nepošten lakomnik. In če je res tako potreben, zakaj ste ga pa vi delničarji izvolili v odbor? Saj je bilo najpred v vaših rokah tega ali unega izvoliti; če ste toraj likvidacijo sklenili, bi bili saj boljše pomislili, pa ne tako neprevidno ravnali! Kaj imajo odborniki od razpoke banke? Pred so imeli opravični svetovalci naj pred po 10 gld., pozneje po 5 gld. od vsake seje, ki so mnogokrat prav kratko časa trajale in zdaj imajo likv. odborniki po lastnem nasvetu in odobrenji zadnjega občnega zbora po 3 gld. od seje, ki brez malih izjem traja po dve uri, mnogokrat tudi po tri, kakor je ravno posla. In za to presitno in odgovorno delo, mora človek dostikrat prav mudna in potrebna dela opuščati in zakaj, za krvavi denar delničarjev? Je li mar to res? Recimo odborova seja je vsak teden, kar pa ni vselej, ampak kadar delo tirja (od predzadnje do zadnje seja je minilo celo tri tedne); za sejo se plačuje 15 gld., ker vodja za sejo nič ne dobiva; tedaj bi to znašalo $52 \times 15 = 780$ gld. na leto. Zarad tega bi resnično ne poginili ne banka ne delničarji. Če pa vas tudi to bode, si lahko pomagajte, zahtevajte občni zbor, nemudoma ga bomo radi sklicali, in potem izvolite nove odbornike ter jim plačo od sej zbrisete. Glejte, kako imate reč lahko v lastnih rokah! Likv. odbor je že reč pretresoval; le na posebno prošnjo in zarad stroškov je odjenjal, ker za občni zbor, za vradno vpisovanje novega odbora, bi bilo naj manj 300 gld. stroškov. Če bote pa potem takem mnogo likv. odbornikov

dobili; če ne bote iz pod dežja pod kap prišli; to in enako dosedanjim odbornikom nič mar ne gre. Kar tiče daljni nasvet g. dopisnika delničarja, da bi namreč neprenehoma cincajoči gosposki na srce pokladali, da se delničarjem krivica godi; da bi celo na naj višjo upravno sodnijo apelirali itd., svetujemo g. dopisniku, naj pride sam v Ljubljano. Posla bo dovelj imel, ker bo neprenehoma gosposki raznih reči na srce pokladal, zraven pa še dobro klajo imel! Ergo quid prohibet — kaj brani, da se dobrovoljnega nasveta poprimete? Stari likv. odborniki bodo veseli, ker tudi oni imajo delnice; če bote reč pred razmotali, boljše bode tudi zanje.

2. Poskusimo zdaj odgovor še za druge delničarje vravnati. G. dopisnik pravi: „Gospodje likv. odbora naj pomislijo, da z naglim razmotanjem te stvari saj nekoliko zacelijo britko rano, ktero je najboljšim narodnjakom vsekalo slabo gospodarstvo z bankinim premoženjem itd.“ Dobro gg. delničarji! al dovolite nam prašanje: S čem pa? Za vojsko, je rekel nek vojskovodja, je treba prvič denarja, drugič denarja in tretjič spet denarja. Enako je potrebno za razmotanje ali likvidacijo bankinih zadev denarja, denarja in spet denarja. Zadnji občni zbor je sklenil likvidacijo ter likv. odbor v to izvolil; zdaj pa mu delničarji pomočke odrečejo. Treba je bilo plačati blizo 40.000 požarnih škod (pozneje jih je še nekaj došlo); treba bi bilo tistim zavarovancem, ki so premije za tri, pet, tudi deset let naprej plačali, povrniti, ker drugače niso hotli odstopiti ter jih tudi nikdo siliti ne more; treba je bilo plače za zavarovano življenje, itd. še marsikaj družega poravnati. Prašamo še enkrat: S čem? Denarnica prazna, delničarji pa, tudi tisti, ki bi lahko doplačali, cincajo in cincajo in marsikteri doplačo popolno odrečejo ter pravijo: Tožite nas, bomo že plačali. Kak odgovor je. In vendar mnogokrat smo ga mogli slišati. Zdaj naj pa likv. odbor reč hitro razmota ter rano narodnjakom, ktere on ni vsekal (saj po svoji večini ne) celi!

Da, naj pa odbor denar sam preskrbi, zato je izvoljen, se čuje mnogokrat ter tudi nasvetuje, naj likv. odbor dolžne agente tirja, naj hišo prodá, celo naj denar na posodbo vzame. Dobro! Izmed delničarjev jih je mnogo, ki imajo precej debelega mačka, kdo nam kaj za razmotanje bankinih zadev posodi? Naj se le naglo oglasi, zastavimo mu dolžne agente in hišo. Ne mara da bi mogli dolgo čakati. Pri agentih je res mnogo dolga; al gospoda draga, pri agentih je mnogo dolga le na papirja, v resnici pa je zgubljen — kjer nič ni, pravi prislovica, tam tudi cesar svojo pravico zgubi. S takim papirnatim dolgom tedaj tudi likv. odbor ne more nič plačati. Pri mnogo družih agentih se bode sčasoma dobilo ali vse, ali le del dolga; al kaj to pomaga likv. odboru? S tem kar se bode s časoma dobilo, ne more zdaj nič plačati. Spet pri mnogo drugih je dolg dvomljiv; vzrokov zakaj nam ob kratkem ni mogoče razjasnovati. Gotovo pa je, da od tega dvomljivega dolga se bo mnogo dobilo, nekaj bode pa tudi zgubljenega; al preden se dopisi, odgovori, razjasnovanja itd. izvršijo, bode še mnogo vode po Savi v morje steklo, tedaj s tem odbor spet ne more nič plačati. Ob kratkem rečeno, če bomo na plačo agentov čakali, bodo gotovo delničarji namest 30 gld. vsih 90 gld. na delnico vplačali. Nevem, zakaj tega delničarji in drugi ne morejo ali nočejo umeti, ko se vendar to in enako povsod skuša! Mislimo toraj, da je odbor po resnem premislu 15% doplačo le k pridu

delničarjev sklenil in da kar se bode od dolnih agentov stirjalo, bi bilo tudi pozneje delničarjem prav prišlo. Agenti pa se opominjajo, jtirjao, tožijo, po okoljšinah se je nekterim že tudi posestvo prodalo. Več likv. odbor ne more storiti. — Pa bi hiši prodali, se nam tolikokrat očita. Bomo, prav radi bomo; le kupca nam pripelajte, ki bode pošteno ceno obljubil in brž mu bomo v roke segli. Zadržke, kakor n. pr., da je hiša za neko škodo zarubljena, da je tudi nekaj dolga na-njo vpisanega itd. bomo vse odstranili. Da bi pa hiši, ki poštene obresti donašate, za slepo ceno na vrat in na nas prodali, si ne upamo, ker dobro vemo, kako vpitje potem. S tem bi pojasnenje lahko sklenili, kdor more in hoče umeti, bi lahko umel. Tudi menimo, da lansko poletje in jesen je bilo dovelj o tej reči pisanja in pojasnenja v raznih časnikih, pa vendar spregovorimo še dalje o tem.

3. Mnogokrat se likv. odboru očita, zakaj ni po preteklih obrokih kasne delničarje precej tožil. Zadnji obrok je bil pretekel prvega decembra pret. leta. Marsikteri delničarji so prosili, da naj bi jih odbor še malo počakal, ker hočejo vse poplačati. In res so nekteri vse plačali. Kako težavna naloga je pa za likv. odbor bila tožiti delničarje, ki so že tako toliko žrtovali in zgubili, si menda vsak lahko misli, če se le hočejo naše okoljšine predočiti. Zato je odbor sklenil, delničarje še enkrat opomniti, da bi doplačali, ker postava to tirja in je potem čakati do konca leta. Res so tudi v tem času nekteri plačali. Na zadnje se vé da je bilo treba le tožiti. Odbor je prašal, koliko tožb sme enkrat vložiti ter jih je po dogovoru vložil pri sodniji, ktera je enake tožbe že reševala. Pomislili so še le potem nastali in še dandanašnji se lahko od pravoslovcev sliši besedovanje „pro et contra“. Tedaj menda odbor ni toliko zakrivil. Da bi se pritoževal do naj višje upravne sodnije, mu ni bilo v mislih, reč je določena po vradni navadni poti. Da se je zarad tega reč nekoliko zategnila, je istina; da bi bil pa odbor odškodovanje pri najvišji sodniji prisojeno dobil, so po naših mislih le iluzije, domišljije dopisovalca.

Naj bolj se bo pa reč zdaj zavlekla, ker pretekla bota saj dva meseca, preden zamoremo vse tožbe vložiti; tožencem se dovoljuje ugovora po 30 60 celó tudi 90 dni po znesku doplače. Kako se potem reč še lahko dalje zavleče, menda je večini delničarjev znano. Da, zdaj se bo še le reč zavlekla, zdaj! Likv. odbor ni zavlekel več kakor mesec dni, za kar mu ni veliko žal, ker je dobro mislil; ko nečeno so vendar vsega tega le delničarji krivi. Kupčijska postava je v tej reči tako jasna, da skoraj ni lahko najdi dvoma. Kdor je delnico vzel je postal porok za 200 gld. To dokazuje gosposka sama, ki za umrle in mladoletne doplačuje, netožena celo tudi netirjana, ampak prostovoljna sama od sebe. Kaj se je takrat in pozneje govorilo in obetal; kako se gospodarilo, gre na drugi list in tega ne moremo nikakor tú razpravljati. Kdor je delnico vzel, je mogel reč umeti, če je ni umel, je njegova škoda. Žalibog, da moramo spoznati, da teh reči niso delničarji nikoli umeli in jih še zdaj po večini ne umejo, to ravno je naša nesreča.

Nesreča za delničarja je gotovo tudi zdaj, da tako počasno ter posiljeno plačujejo. Naj bi bil likv. odbor tudi svojevoljno zadnjo doplačo sklenil, (kar pa ni, ampak je sklenil, ker druge poti ni vidil, delničarje večje škode obvarovati), bi bilo vendar delničarjem v prid, ker reč bi se bila res lahko naglo razmotala;

pred pa ko bi se bila, veči dobiček bi bil za delničarje. Kolikor se da po pameti soditi, bi bili zdajno doplačo nazaj dobili se vé, da po razmotani reči in rešenih dolžnostih. Kakor pa zdaj kaže, bo vse šlo in lahko mogoče, da na zadnje še zadosti ne bode.

V dokaz tega le omenimo, da reč bi se res ne bila v treh, štirih mesecih razmotala, kakor so od začetka marsikteri trdili ter nobenega ugovora poslušali, slišali smo tako zatrdovanja celo tudi od bankinih vradnikov, ki bi imeli reč umeti ali zaradi drugih postranskih namenov ne bomo sodili, ali vendar naj bi bili delničarji hitro doplačili, bi bila škoda poplačana, naprej plačan zavarovalni denar povrnjen itd. in zadostoval bi bil eden, ali k večjemu dva vradnika, dokler bi bil potreben čas dotekel. In zdaj zaradi zavarancev, zaradi vednih tožb po odvetnikih itd., vrh vsega tega še zaradi tožb delničarjev ni mogoče bankinim vradnikom slovo dati, kar stane veliko; še več znabiti vzamejo tožbe in odvetniki, potem vedna nevarnost požarov pri zavarancih, ki so za več let plačali itd. Naj si potem delničarji prihodnost predočijo ter preračunajo, da gremo na kant in vradni eksekuciji naravnost nasproti. Gotov nasledek tega pa je, da delničarji bodo plačali vsih 90 gld. na delnico, da se bode to zgodilo, bo že odvetnik skrbel.

Tako tedaj gospoda draga veste vse. Izvolite; kar bote izvolili, to bote pa imeli. Zdaj je vse zastoj tarnati ter dolžiti to in uno. Res žalostno, da je tako — čutimo vsi — likv. odborniki so tudi delničarji, ali v jamo smo padli in prva skrb mora biti ven izlesti. Se v kot vستي ter premišljevat: kdo me je noter pahnul, kdo je kriv nesreče, kako bi bilo lahko drugače, vse to so zdaj nespametne domišljave brez vsakršnega vspeha. Če pa gg. delničarji mislite, da vam je vsega tega likv. odbor kriv, „verzite ga v morje“ in če bo potem morje mirno, se bo likv. odbor veselil, ker bo k njegovemu pridu.

Likv. odbornik.

Poslanica.

S ptujskega polja 12. maja.

Dovolite mi v svojem cenjenem listu toliko prostora, da objavim slavnajunaški čin, katerega je dne 9. t. m. izvel g. Lepovremec, c. kr. rezervelajtenant, neabsolviran jurist, zakotni pisun, postopač prve vrste, vitez kineškega reda za smrkolince itd.

Ko se je imenovan dan v Ptuiju križna procesija vračala v mestno farno cerkev, postavil se ji je ta gospodek na glavnem prostoru ostentativno ravno nasproti, tako da je morala procesija vsa iti tik mimo njega, ki je ves čas s klobukom na glavi, z zapaljeno smodko v čobi na svojem mestu stal in s svojim porugljivim obnašanjem srca vseh pobožnih molilcev hudo žalil. Ne bom tega peklenskega dejanja kritiziral — sodi se samo dovolj, in je priča gorostasne dušne propalosti!

Pa zanimalo me je tega junaka bliže poznati, in glejte, izvedel sem to-le: da je tisti dan še tešč bil, ker boje včasi po tri dni tople skuhe nima, niti da bi si za groš črnega kruha kupil; škornji, hlače, klobuk, skoraj vse, kar na sebi nosi, je nekaj še na dolgu, drugo izposojeno. Tisti košček smodke, ki ga je v čobi imel, podaril mu je ptujski Regerl*). Pamestneje bi bilo, so eni djali, naj bi šel v

*) Fakin prve vrste in znan ptujski čikobér

**) Naj mu jo denejo nja ptujski prijatelji v zlat okvir.

Haloze gorice svojega očeta kopat, da ne bode že tretje leto neokopane ostale.

Kakov slaven junak da je, vidite lahko iz tega, da ga je šeriletni deček, ki je s procesijo hodil in se med njegove noge zamotal, skoraj da prekobacnil, da bi se bil za malo po taku stegnil, kolikor je dolg in širok. Meni je pri tem smešnem pogledu na misel prišla neka stara pesen o junaku Marku, ki sem jo že pred davnim časom, ne vem več kde, slišal, in katera naj bo njemu na čast tukaj objavljena:

Pesen

o veleslavnem junaku kraljeviču Marku.

Marko kraljeviču
Jaše na prešiču;
Kolec ima v čobi,
V trebuhu otrobi;

Jak' si brke viha,
Sprej in zadi piha. —

Prešič s pota begne,
Marka v lužo legne;

Marka v blatu 'zginul,
Junačko preminul —
Joj! Joj! Joj!
Marko, kaj si činul!
Joj! Joj! Joj! **)

Robert pl. Néko.

Umrli so :

Od 13. do 21. maja: Marija Sternad, gostinja, 48 l., za prsno vodenico. Franciška Kralj, pos. o. 17 m., za davico. Jožef Maslovič, del. o. 10 t., za kašljem. Paula Jenko, ogled. o. 15 m., za jetiko. Emilija Valenta, adjunktova h. 12 l., za vtriplj. pljuč. Matej Kunčič, jetnik 56 l. in Janez Stojan, čevljar 59 l., oba za jetiko. Marijana Smole, hišna 72 l., za vodenico. Tomaž Unterschwinger v posilni delavnici 31 l. za krčem. Miha Gogala, vojak (v vojaški bolnišnici) za vročinsko boleznijo. Jožefa Anžič, del. v predilnici 15 l., za jetiko. Anton Dovšak, žel. d. o. 8 l., za vtriplj. možganov. Viljelnina pl. Vikari, zasebnica 83 l., vsled starosti. Primož Lavtižar, konduktor 56 l., vsled poškodovanja. Alojzija Klebel, babica 85 l., za vtriplj. pljuč. Janez Mešutar, ključar 23 l., za jetiko. Andrej Jakopin, berač 50 l., vsled starosti. Ana Novak, kurj. o. 7 m., za božjastjo. Mihael Pregl, oskrbnik v križankih 86 l., za mrtudom. Franciška Jevé, gostinja 62 l., za prehlajenjem. Janez Merluzzi, cukrar. o. 10 m., za vnetjem drobovja. J. J. neznane žena okoli 40 l., za mrtudom v bolnišnici. Anton Valentič, v posilni delavnici 45 l., za prehlajenjem. Jožef Bernbacher, bivši kupec 68 l., za obistno boleznijo.

Žitne cene preteklega tedna.

(Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša $3\frac{26}{100}$ mernikov.)

Reči	V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Mariboru		V Ptuiju		V Ormužu		V Trstu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter mernik)	11	37	12	50	13	—	9	40	10	—	7	32	—	—	10	44	9	—
	3	51	3	33	3	70	2	86	3	6	2	25	—	—	3	20	2	76
Reži (hektoliter mernik)	8	12	7	90	9	10	7	10	6	—	7	17	—	—	8	10	8	—
	2	49	2	42	2	77	2	18	1	85	2	20	—	—	2	50	2	45
Jočmena (hektoliter mernik)	5	—	5	50	5	84	5	60	5	—	5	70	—	—	6	44	3	80
	1	54	1	69	1	95	1	72	1	54	1	75	—	—	1	96	1	16
Ajde (hektoliter mernik)	6	82	6	90	7	48	5	30	5	70	4	88	—	—	6	34	5	—
	2	10	2	12	2	29	1	63	1	75	1	50	—	—	1	94	1	54
Prosa (hektoliter mernik)	5	20	5	80	7	15	6	10	5	80	7	80	—	—	4	46	6	80
	1	60	1	78	2	18	1	81	1	78	2	40	—	—	1	37	2	9
Turšice (hektoliter mernik)	7	20	6	70	7	70	5	80	5	80	4	80	—	—	5	40	5	10
	2	21	2	6	2	89	1	69	1	78	1	47	—	—	1	66	1	57
Ovsa (hektoliter mernik)	4	40	4	10	4	86	3	70	4	—	2	92	—	—	3	58	3	70
	1	31	1	25	1	48	1	13	1	22	—	90	—	—	1	9	1	13

Vsega zdravilstva dr. Josip Derč,

dozdaj asistent in sekundar na porodniškem oddelku ljubljanske bolnice, si osoja naznanjati, da stanuje od 10. maja naprej na Sv. Petra cesti št. 6. pri tleh na levo, in da ordinira od 8. do 10. ure zjutraj. Vbogi zastoj; o ženskih boleznih pa od 3. do 4. ure popoldne. (2)

V Ljubljani 9. maja 1877.

Loterijske številke 12. maja.

V Trstu: 53, 24, 85, 62, 56.

V Lincu: 33, 90, 75, 71, 89.

Telegrafične denarne cene 23. maja.

Papirna renta 58.30 — Srebrna renta 64.15 — Zlata renta 70.20. — 1860letno državno posojilo 107.70 Bankine akcije 769 — Kreditne akcije 134.50 — London 128.95 — Srebro 113.10. — Ces. kr. cekini 6.14 — 20-frankov 10.34.

Denarstvene cene 22. maja.

Državni fond.	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	58.—	58.25
5% renta v srebru	64.—	64.10
4% renta v zlatu (davka prosta)	70.40	70.60
Srečke (lozi) 1854. l.	102.75	103.—
" " 1860. l. cel.	106.75	107.30
" " 1860. l. petinke	117.—	118.—
Premijski listi 1864. l.	129.—	129.50
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	97.—	98.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	96.—
Ogerske po 5%	72.—	72.50
Irvaške in slavonske po 5%	85.—	87.—
Sedmograške po 5%	68.75	69.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	767.—	770.—
Unionske banke	43.—	43.—
Kreditne akcije	134.30	134.80
Nižoavstr. eskomptne družbe	635.—	645.—
Anglo-avstr. banke	66.75	65.50
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	155.25	154.50
Tržaške " 100 " k. d.	119.—	121.—
" 50 " " "	60.—	61.—
Budenske " 40 gld. a. v.	28.—	30.—
Salmove " 40 " " "	36.50	37.—
Palfi-jeve " 40 " " "	26.—	27.—
Clary-jeve " 40 " " "	31.—	31.50
St. Genois " 40 " " "	22.50	23.—
Windischgrätz-ove " 20 " " "	23.—	24.—
Waldstein-ove " 40 " " "	21.—	22.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	6.14	6.15
Napoleonsd'or	10.34	10.35
Srebro	113.40	113.60